

Костюк Роман Олегович

студент 2 курсу ОС «магістр» факультету фінансів та обліку, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доц. Булавинь В.М.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СТИМУЛЮВАННЯ НАДХОДЖЕНЬ ГРОШОВИХ ПЕРЕКАЗІВ ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ

З метою окреслення основних векторів активізації надходжень грошових переказів трудових мігрантів в Україну розглянемо передовий зарубіжний досвід у цій важливій сфері фінансових відносин.

Насамперед зазначимо, що, за оцінками Світового банку, у 2018 році серед країн світу найбільшими одержувачами грошових переказів були Індія - 79 млрд. доларів, Китай - 67 млрд. доларів, Мексика - 36 млрд. доларів, Філіппіни 34 млрд. доларів і Єгипет - 29 млрд. доларів. Офіційні грошові перекази в країни з низьким і середнім рівнем доходу в 2018 році зросли на 9,6% (до 529 млрд. доларів) [1].

Досить позитивним у контексті ефективного залучення і використання коштів трудових мігрантів, на нашу думку, є досвід Туреччини, яка упродовж 1960-1970-х років зіткнулася з проблемою зовнішньої трудової міграції. Так, у Туреччині були створені умови для заснування понад 1,5 тис. сільськогосподарських кооперативів, інвесторами яких стали, насамперед, мігранти або члени їхніх домогосподарств. У 1975 році з метою розвитку малого бізнесу за допомогою грошових переказів трудових мігрантів був заснований Спеціалізований Державний банк розвитку промисловості та інвестицій мігрантів, який ввів спеціальні депозитні продукти, компенсацію комісії за перекази, а також видавав пільгові кредити. Всього упродовж 1961-2007 років в країні було реалізовано 45 програм із залучення грошових переказів. Для мігрантів уряд запропонував спеціальний пільговий режим імпорту техніки та обладнання для розвитку малого та середнього бізнесу. Під час первинної приватизації Turkish Airlines турецькі мігранти могли за привабливішими цінами придбати акції авіакомпанії [2].

Загалом світовий досвід свідчить, що найпоширенішим способом регулювання надходження грошових переказів до країни походження трудового мігранта є лібералізація податкового законодавства та застосування податкових пільг для трудових мігрантів і членів їхніх сімей (відмова від податку на транснаціональні банківські операції у

Таджикистані, звільнення трудових мігрантів від обов'язку подавати декларацію про доходи у Філіппінах, можливість отримання податкових пільг терміном до 10 років при умові здійснення грошових переказів через офіційні канали у Єгипті тощо).

Випуск та розміщення спеціальних державних облігації для трудових мігрантів та членів діаспори також є досить поширеною практикою серед країн, що зіткнулись із масштабним явищем надходження грошових переказів трудових мігрантів. Натомість їх оподаткування здебільшого не має належного фіскального ефекту та рідко застосовується урядами зазначених країн.

Переконані, що ефективною і поширеною схемою регулювання надходження грошових переказів трудових мігрантів є та, що заснована не на примусі, а на зацікавленості. Така система, на наш погляд, може передбачати дозвіл на відкриття валютних рахунків, встановлення на них вищих відсотків, певні пільги для їхніх власників, зменшення податків чи митних зобов'язань тощо. Так, спеціальні банківські депозити з підвищеними відсотковими ставками існують в Індії.

Оскільки кошти, які надсилають окремі громадяни, є відносно невеликими, то у практиці зарубіжних країн застосовують механізми накопичувальних рахунків під певні програми (наприклад, з метою купівлі житла, освіти чи відкриття бізнесу). За бажанням громадянина його заощадження можуть також спрямовуватися в успішні та прибуткові підприємства на батьківщині (схожа урядова програма діє на Філіппінах). На Мальті та в Естонії в рамках загальної інвестиційної політики мігрантам пропонується широкий спектр інвестиційних пропозицій.

Необхідно відмітити, що стимулювати грошові перекази покликані й інші досить різноманітні заходи. Так, на Філіппінах мігрант впродовж двох тижнів після повернення може витратити 2 тис. доларів в безмитних магазинах. У Пакистані у разі переказу 2,5 тис. доларів офіційними каналами громадянин отримує можливість безкоштовно оформити чи поновити паспорт. Турецьким чоловікам-мігрантам скорочувався термін обов'язкової військової служби у разі, якщо вони сплачували уряду певну суму в іноземній валюті [2].

Принагідно зазначимо, що сприяти надходженню грошових переказів уряди можуть і з використанням не лише фінансових, але й адміністративних важелів, однак не через встановлення жорстких правил,

а шляхом створення додаткових можливостей для мігрантів. Так, на Філіппінах Державна адміністрація з соціального захисту працівників за кордоном видає кожному працівникові-мігрантові, який підписує контракт, ідентифікаційну картку, що автоматично означає відкриття банківського рахунку, через який переказ коштів на батьківщину здійснюється за символічною ціною.

На нашу думку, значної уваги під час розробки механізму регулювання надходження грошових переказів трудових мігрантів до України з боку органів державної влади потребує їхній діалог та дієва співпраця з асоціаціями мігрантів, діаспорою, міжнародними та громадськими організаціями. Адже асоціації мігрантів у країнах працевлаштування сьогодні приймають все більш активну участь у фінансуванні проектів з покращення умов життя та сприяння розвитку країн їхнього походження.

Література:

- 1.Світовий банк оцінив обсяг грошових переказів в Україну.URL: <https://www.slovoidilo.ua/2019/04/09/novyna/ekonomika/svitovyj-bank-oczinyv-obsyah-hroshovykh-perekaziv-ukrayinu>
- 2.Гайдуцький А., Ормоцадзе М. Як залучити грошові перекази в золотовалютні резерви України. URL : <http://forbes.net.ua/ua/business>

Кравченко Юлія Олександрівна

студентка 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доц. Шулюк Б.С.

ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Закономірним та необхідним атрибутом кожної країни є наявність бюджету держави. Саме через бюджет відбувається узгодження економіки та політики країни, інтересів населення, держави та суб'єктів господарювання. Роль Державного бюджету України є основною у виконанні державою своїх функцій, а саме забезпечення соціальної стабільності, освіти, охорони здоров'я, правопорядку, підтримання конституційного ладу, судочинства, управління. Мобілізуючи кошти в державному бюджеті, держава підтримує належний соціальний клімат та